

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Οι συναντήσεις μου με τον άγιο Παΐσιο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

• Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου

Ὁ ἅγιος Παΐσιος ἦταν πασίγνωστος ὅταν κυρίως ἀσκήτεψε στό Ἅγιον Ὅρος τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του. Τόν ἀποκάλυψε ὁ Θεός, ἐνῶ αὐτός προσπαθοῦσε νά κρυφτῇ καί νά ἀποφεύγῃ τήν ἐπικοινωνία του μέ τούς ἀνθρώπους. Χιλιάδες ἄνθρωποι ἔχουν νά διηγηθοῦν κάτι ἀπό τήν συνάντησή πού εἶχαν μαζί του. Εἶχε ἕνα καταπληκτικό χάρισμα νά βλέπῃ τούς λογισμούς τῶν ἀνθρώπων καί τό ἐκπληκτικότερο νά τούς ἀλλάζῃ μέ ἕναν λόγο του, μιά ἔξυπνη πράξη του, ἕνα εὐλογημένο χιοῦμορ. Καί ὁ ἄνθρωπος πού τόν συναντοῦσε αἰσθανόταν σάν νά τοῦ ἔκανε μιά «πνευματική ἐγχείρηση» καί τοῦ ἔβγαζε ἢ τοῦ διόρθωνε τόν λογισμό πού τόν ταλαιπωροῦσε.

Μέ ἀξίωσε ὁ Θεός νά τόν γνωρίσω καί νά τόν συναντῶ συχνά ἴσως 2-3 φορές κάθε χρόνο, μέ τήν εὐλογία τοῦ Γέροντός μου ἁγίου Καλλινίκου, Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας. Κάθε συνάντηση μαζί του ἦταν μιά ἐκπληξη. Ἔβλεπα ἕναν ἀσκητή τοῦ «Γεροντικοῦ» τοῦ 4ου αἰῶνος μ.Χ., ἕναν «πνευματικό γιατρό», ἕναν «ἀββᾶ» τῆς ἐρήμου. Ἦταν κυριολεκτικά «διαφανής», «δοχεῖο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Πέρα ἀπό τήν θεία Χάρη πού τόν πλούτιζε, ἦταν καί εὐφυής ἄνθρωπος καί γεμάτος ἀγάπη στόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους.

Ἄν θά ἤθελα νά συνοψίσω τήν ἄποψή μου γιά τόν ἅγιο Παΐσιο θά ἔλεγα ὅτι μιλοῦσε γιά τό «χαλασμένο» καί ὑγιές μυαλό (τούς κακοῦς καί καλοῦς λογισμούς), γιά τό «μηχανάκι τῆς καρδιάς» (νοερά προσευχή), γιά τίς «καραμέλλες» πού δίνει ὁ Θεός στόν ἄνθρωπο γιά νά ψάξη νά βρῇ «τό Ζαχαροπλαστεῖο», γιά τόν «πνευματικό

νόμο», τό ὁποῖο βλέπουμε νά ἰσχύη στήν ζωή μας, γιά τήν «ἀρχοντική ἀγάπη» τοῦ πνευματικοῦ καί τό «φιλότιμο» τοῦ ὑποτακτικοῦ, γιά τίς «παλληκαριές» πού πρέπει νά κάνουμε στήν ζωή μας, γιά «τήν θεία παρηγοριά» καί «τήν ἀνήσυχη ἀνησυχία», γιά «τήν θεία ἀφηρημάδα», γιά τό «ξεσκούριασμα τῶν πνευματικῶν καλωδίων», ὥστε νά δεχθῇ ὁ ἄνθρωπος «τό πνευματικό ρεῦμα τοῦ θείου φωτισμοῦ», γιά «τήν ὁμορφιά τῆς ψυχῆς», γιά «τήν πνευματική εὐαισθησία», γιά τόν νοῦ πού εἶναι «τό ἀναρχικό, ἄτακτο, ἀδέσποτο παιδί», γιά τήν «καρδιά πού εἶναι μουσικοσυνθέτης», «ὅταν ὁ νοῦς» πηγαίνει στούς ἀνθρώπους πού ὑποφέρουν, τότε «κεντιέται ἡ καρδιά ἀπό τόν πόνο καί ἡ εὐχή γίνεται καρδιακή» κ.ἄ.

Ὁ ἅγιος Παῖσιος ἦταν ἓνας θεούμενος καί εὐφυῆς ἄνθρωπος. Ἐβλεπε «διορατικά» μέ τόν πνευματικό ἀξονικό τομογράφο του τό μυαλό καί τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καί θεράπευε τούς λογισμούς του μέ μιά «πνευματική μεταμόσχευση». Ὁ ἴδιος ἦταν ἓνα σύγχρονο ζωντανό «Γεροντικό».

Θά ἤθελα νά εὐχαριστήσω τόν Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου Ἀρχιμ. Ἐφραίμ πού εἶχε τήν ἔμπνευση νά ἐτοιμασθῇ καί νά προβληθῇ αὐτή ἡ τηλεοπτική σειρά «Ἅγιος Παῖσιος, ἀπό τά Φάρασα στόν οὐρανό», πού ὄχι μόνον παρουσιάζει τήν θαυμαστή ζωή του καί τό ἔργο του, ἀλλά προσφέρει τόν θεραπευτικό τρόπο ζωῆς πού ἔχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Φυσικά, ἀπευθύνουμε πολλές εὐχαριστίες στόν σεναριογράφο κ. Γιώργο Τσιάκκα, τόν σκηνοθέτη καί πρό παντός τούς ἐκπληκτικούς ἡθοποιούς πού ζωντανεύουν σέ ὅλους μας, καί σέ αὐτούς πού δέν εἶχαν συναντήσῃ αὐτόν τόν εὐλογημένο ἄνθρωπο, τόν ἅγιο Παῖσιο, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδειξε τί σημαίνει «πνευματική λιακάδα».

Ὁ ἅγιος Παῖσιος σέ δύσκολες περιόδους τῆς ζωῆς μου ὑπῆρξε ἀληθινός «Προφήτης», «Βλέπων», πού μέ τόν λόγο του, τήν ἀγάπη του καί τήν προσευχή του μέ βοήθησε ἀποτελεσματικά μέχρι λεπτομερειῶν. Μιά φορά τοῦ ἔστειλα ἐπιστολή καί τοῦ ζητοῦσα τήν συμβουλή του καί ἐκεῖνος ἀντί νά μοῦ ἀπαντήσῃ ἦλθε στήν Ἑδεσσα, κάθησε μιά ὁλόκληρη ἡμέρα γιά νά μέ βοηθήσῃ.

Ἰδίως μετά τήν κοίμηση τοῦ Γέροντός μου ἁγίου Καλλινίκου, ὑπῆρξε πραγματικός προστάτης μου καί σέ αὐτόν ὀφείλω τήν ἐξέλιξή μου στήν Ἐκκλησία. Τότε πού «ὀρφάνευσα» ἀποδείχθηκε διακριτικός καί φωτισμένος Γέροντας!

Ἡ πολλή ἀγάπη μου πρὸς τὸ ἁγιασμένο πρόσωπό του μέ ὁδήγησε νά ὑποβάλω αἴτηση στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο γιά τήν ἁγιοκατάταξή του, μόλις δέκα χρόνια μετά τήν κοίμησή του, τό 2004, καί ὁ Πατριάρχης μέ διαβεβαίωσε μέ ἐπιστολή του ὅτι αὐτό θά γίνη στόν κατάλληλο καιρό, ὅπως καί ἔγινε.

Ἐγραψα δύο βιβλία γιά τόν ἅγιο Παῖσιο, μέ τίτλους «Ὁ ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης ὡς ἐμπειρικός θεολόγος» (2016) καί «ὁ ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης αὐτοβιογραφούμενος» (2018), πού τά ἐξέδωσε ἡ Ἱερά Μονή Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν, Λεβαδείας καί Αὐλίδος, ἡ Ἀδελφότητα τῆς ὁποίας Ἱερᾶς Μονῆς ὀφείλει πολλά στόν Ἅγιο Παῖσιο, δηλαδή τήν ἴδια τήν συγκρότηση καί τήν ὑπαρξή της.

Στήν συνέχεια θά δημοσιεύσω δύο κεφάλαια ἀπό τὸ πρῶτο βιβλίο, ἥτοι «Περιστατικά ἀπό τήν ἐπικοινωνία μου μέ τόν π. Παῖσιο» καί «Ἡ συνάντησή μου μέ τόν π. Παῖσιο τό ἔτος 1977», πρὶν 48 χρόνια.

1. Περιστατικά ἀπό τήν ἐπικοινωνία μου μέ τόν π. Παῖσιο

Μέ τόν π. Παῖσιο εἶχα ἀρκετή ἐπικοινωνία. Δέν συγκρατῶ, μέ λεπτομέρειες, πολλά ἀπό τά λόγια του, ἀλλά ὅμως παραμένουν στήν μνήμη μου μερικά περιστατικά καί κυρίως ἡ ἀγία του ὑπαρξη. Μέσα μου σχηματίσθηκε ἡ εἰκόνα ἑνός ὁσίου ἀσκητοῦ-ἀναχωρητοῦ τοῦ 4ου μ.Χ. αἰῶνος. Δέν προσπαθοῦσα νά διαφυλάξω φράσεις του, γιατί εἶχε μείνει μέσα στήν καρδιά μου ὁλόκληρη ἡ ὑπαρξή του, ὅποτε γιά μένα ὁ π. Παῖσιος ἦταν ἅγιος, πέρα ἀπό ὅσα ἔκανε καί ἔλεγε.

Πολλές φορές, ὅταν τόν συναντοῦσα, ἀρκούμεν στό νά τόν βλέπω, νά τόν αἰσθάνομαι καί νά τόν ἀφήνω νά ἐκφράζεται ἐλεύθερα, νά μοῦ λέγη ὅ,τι ἔβγαινε ἀπό τήν καρδιά του. Συνήθως δέν κρατοῦσα σημειώσεις, γιατί τόν θεωροῦσα σάν ἕνα ἀνοικτό βιβλίο, πού σιγά-σιγά ἔμπαινε μέσα στήν καρδιά μου. Ἕνα βιβλίο χωρίς πολλά γράμματα, χωρίς ὑποσημειώσεις. Αὐτή εἶναι ἡ αἴσθησή πού ἔχω ἕως σήμερα. Γνώρισα ἕναν εὐλογημένο ἄνθρωπο, ἕναν διάφανο ἄνθρωπο, ἕναν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Αἰσθάνθηκα τήν ποιότητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς πού ἐκφράζεται ὡς πνευματική ἐνέργεια καί πνευματική σχέση.

Θά καταγράψω, ὅμως, μερικά χαρακτηριστικά περιστατικά πού ἔμειναν πολύ δυνατά χαραγμένα στήν μνήμη μου.

* * *

Άκουγα για τόν π. Παΐσιο από τὰ φοιτητικά μου χρόνια, διότι γεννήθηκα και μεγάλωσα στά Γιάννενα και υπήρχαν άνθρωποι πού τόν γνώριζαν και μιλούσαν για αυτόν.

Τό 1967 μέ τήν ένθρόνιση τοῦ Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς και Κονίτσης κυροῦ Σεβαστιανοῦ, τόν ἀκολούθησα στήν Κόνιτσα και ἔμεινα ἕνα διάστημα μαζί του, διότι ἦταν ὁ πνευματικός μου πατέρας στά Γιάννενα. Στήν Κόνιτσα γνώρισα τόν ἀδελφό τοῦ π. Παΐσιου, τόν Λουκά Ἐζνεπίδη, πολύ σεμνό και εὐκατάνυκτο ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος μιλοῦσε μέ πολύ ἐνθουσιασμό για τόν ἀδελφό του και ἔλεγε ὅτι ὁ π. Παΐσιος, πέρα ἀπό τήν σεμνότητά του, ἦταν και πολύ τολμηρός. Καί ὁ π. Παΐσιος μοῦ ἔλεγε ὅτι ὁ Λουκάς ἦταν καλύτερος ἀπό αυτόν, ἀλλά ἄτολμος για μεγάλες «παλληκαριές».

Τότε ἐπισκέφθηκα τήν Ἱερά Μονή Στομίου στήν Κόνιτσα, ὅπου πρίν λίγα χρόνια ζοῦσε ὁ π. Παΐσιος. Οἱ κάτοικοι μιλοῦσαν μέ πολύ ἐνθουσιασμό γι' αυτόν, διηγοῦνταν πολλές ἱστορίες για τήν εὐλάβειά του, κυρίως για τήν συντροφιά του μέ τίς ἀρκοῦδες. Ὅλα αὐτά τὰ εἶδα γραμμένα στό βιβλίο τοῦ ἱερομονάχου Ἰσαάκ μέ τίτλο Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου.

Ἀργότερα, ὅταν ἔγινε Κληρικός στήν Ἑδεσσα και ἐπισκεπτόμουν τό σπίτι μου στά Γιάννενα, ἐρχόταν νά μέ συναντήση ἡ κ. Καίτη Πατέρα, ἀπό τήν Κόνιτσα, πολύ γνωστή τοῦ π. Παΐσιου και φίλη τῆς μητέρας μου. Μοῦ ἔλεγε πολλά για τήν στενή ἐπικοινωνία πού εἶχε μέ τόν π. Παΐσιο, πολλές ἱστορίες ἀπό τήν ζωή του και ὅλα αὐτά μοῦ ἀναβαν τήν ἐπιθυμία νά τόν γνωρίσω.

* * *

Ἡ πρώτη ἔμμεση γνωριμία μου μέ τόν π. Παΐσιο ἔγινε τό 1974, ὅταν ἐπισκέφθηκα τήν Καλύβη του, τόν Τίμιο Σταυρό, κοντά στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα και ἦλθα σέ ἐπαφή μέ τήν παρουσία τῆς ἀπουσίας του! Δηλαδή, προγραμματίσα ἕνα προσκύνημα στό Ἅγιον Ὄρος μέ παιδιά τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου Ἑδέσσης.

Ὅταν ἐπισκεφθήκαμε τήν Καλύβη, τήν βρήκαμε κλειστή. Ἐξω ἀπό τήν πόρτα τοῦ φράκτη εἶδαμε τήν γνωστή ἐπιγραφή μέ τήν ὁποία μᾶς προέτρεπε νά γράψουμε τὰ ὀνόματά μας και θά προσευχόταν για μᾶς και θά μᾶς ὠφελοῦσε περισσότερο ἀπό ὅ,τι μέ τίς «πολυλογίες» του, ἀπολαύσαμε τό λουκούμι πού μᾶς εἶχε ἀφήσει, και κυρίως για ὥρα πολλή συζητήσαμε πάνω σέ μία φράση πού ἦταν γραμμένη μέ κιμωλία σέ ἕνα βραχάκι. Ἐγραφε περίπου τὰ ἑξῆς, ὅπως διασώζονται στήν μνήμη μου: «Μέ συγχωρεῖτε πού ἀπουσιάζω, ἀλλ' ὑπάγω ἵνα ἡμερέψω και ὕστερα νά

έπιστρέψω στόν ζωολογικό μου κήπο». Καταλήξαμε μέ τήν συζήτηση ὅτι έννοοῦσε ὅτι οἱ περισσότεροι πού τόν έπισκέπτονταν τό έκαναν ἀπό περιέργεια, ὅπως τό κάνουν οἱ έπισκέπτες ενός ζωολογικοῦ κήπου. Πιθανόν νά υπήρχε καί ἡ έννοια τῆς αὐτομεμψίας, πού εἶναι ἡ μεγάλη ἀρετή τῶν ἁγίων. Ἀπό ὅλο τό προσκύνημά μας στό Ἅγιον Ὅρος, αὐτό μάς έκανε ιδιαίτερη έντύπωση.

* * *

Ἡ πρώτη προσωπική συνάντηση μαζί του έγινε στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα. Τόν συναντήσαμε μέ τόν νῦν Μητροπολίτη Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας Ἰωήλ καί τοῦ ζητήσαμε νά μάς δώση συμβουλές γιά τήν ποιμαντική μας διακονία στόν κόσμο, ἀφοῦ βρισκόμασταν στήν ἀρχή τῆς ἱερατικῆς μας ζωῆς.

Μάς ὁδήγησε στό Κοιμητήριο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, δίπλα σέ ἕναν ἀνοικτό τάφο, πού εἶχε έτοιμάσει ἕνας μοναχός τῆς Μονῆς γιά τόν ἑαυτό του, καί ἐκεῖ ἄρχισε νά μάς διδάσκη γιά τό πῶς πρέπει νά ἐργαζόμαστε στήν Ἐκκλησία. Δέν ένθυμοῦμαι πολλές ἀπό τίς συμβουλές του. Ἀλλά μοῦ έκανε έντύπωση ἡ ἱλαρότητα τῆς μορφῆς του, ἡ πραότητά του, ἡ ταπείνωσή του -δέν μάς κοιτοῦσε στά μάτια- καί ἡ ἀγάπη του γιά τούς ἄνθρώπους.

Ἕνας λόγος μοῦ ἔμεινε ιδιαίτέρως στήν μνήμη μου. Σχολίαζε ἕναν εἰλικρινῆ, ἀλλά σκληρό λόγο πού εἶχε πῆ σέ κάποια γυναίκα ὁ Νίκος Πεντζίκης, ὁ γνωστός πεζογράφος καί λογοτέχνης τῆς Θεσσαλονίκης. Ἔλεγε: «Ὁ εὐλογημένος δέν γνωρίζει ὅτι ἕνα κομμάτι χρυσό ἔχει πολύ μεγάλη ἀξία, ἀλλά μέ αὐτό σκοτώνουμε ἄνθρωπο. Ἐνῶ τό βαμβάκι δέν ἔχει μεγάλη ἀξία, ἀλλά καθαρίζει τίς πληγές». Ἐννοοῦσε ὅτι δέν φθάνει νά λέμε λόγους ἀληθινούς καί εἰλικρινεῖς, ἀλλά καί ὁ τρόπος τοῦ ἐλέγχου πρέπει νά εἶναι κατάλληλος.

* * *

Σέ μιά ἄλλη επίσκεψή μου στό Ἅγιον Ὅρος τόν συνάντησα στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα. Εἶχαν κτυπήσει οἱ καμπάνες γιά τήν ἀγρυπνία. Κατέβαινα ἀπό τό κελλί μου, ἀπό τίς ἐσωτερικές σκάλες τῆς Μονῆς, καί πήγαινα στό Καθολικό γιά τήν ἀγρυπνία. Ἐνῶ βαδίζαμε στούς διαδρόμους τῆς Μονῆς, υπήρχε μιά λάμπα πετρελαίου ἡ ὁποία φώτιζε πολύ. Ὁ π. Παΐσιος εἶπε: «Νά τήν ταπεινώσουμε λίγο», καί κατέβασε τό φτιλί. Μοῦ έκανε έντύπωση καί ἡ φράση καί τό ἦθος τῆς φράσεως. Ἔδειχνε ἄνθρωπο ταπεινό.

Στήν ἀγρυπνία αὐτή κατά τήν ἑορτή τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου έγινε καί ἡ κουρά ενός μοναχοῦ. Ἔβλεπα τόν π. Παΐσιο νά κάθεται στό στασίδι του ταπεινά καί εὐλαβικά, προσευχόμενος ὅλη τήν νύκτα. Θά μοῦ μείνη ἀξέχαστη ἡ σκηνή πού τόν παρακάλεσαν νά ψάλη τόν ψαλμό «ἐξομολογεῖσθε τῷ Κυρίῳ...»

(Ψαλμ. ρλε'). Ἀκόμη ἤχεϊ στ' αὐτιά μου ὁ τρόπος τῆς ψαλμωδίας, σέ ἦχο τέταρτο, ὅπως τόν ἔψαλαν στά Φάρασα, καί τόν ἔψαλε μέ τήν λεπτή καί κατανυκτική φωνή του, μιά φωνή πού δέν ἔβγαινε ἀπό τό στόμα του, ἀλλά ἀπό τήν καρδιά του. Ἰδιαιτέρως τότε μιά ἀπόλυτη σιωπή καί κατανυκτική ἀτμόσφαιρα ἐπικράτησε στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

* * *

Κάποια φορά τόν ἐπισκέφθηκα στήν Καλύβη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καί τόν βρῆκα νά ἐτοιμάζεται γιά νά ἐπισκεφθῇ τήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα γιά ἀγρυπνία. Μέ πῆρε μαζί του καί στό δρόμο συζητούσαμε διάφορα θέματα πνευματικῆς ζωῆς. Τόν ρώτησα γιά τήν σχέση πού ὑπάρχει μεταξύ Θεοῦ καί κτίσεως. Ἀφοῦ μοῦ εἶπε μερικά πράγματα, πῆγε στήν ἄκρη τοῦ μονοπατιοῦ, ἔπιασε μέ τό χέρι του τρυφερά καί μαλακά ἓνα πράσινο φύλλο ἀπό ἓνα φυτό καί χωρίς νά τό κόψῃ ἔσκυψε καί τό ἀσπάσθηκε. Μοῦ εἶπε: «Ἀσπαζόμαστε τό ράσο τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πού ἀνῆκε στόν Ἅγιο καί ἔχει ἐνέργεια ἀπό αὐτόν. Πολύ περισσότερο πρέπει νά ἀσπαζόμαστε τά φυλλαράκια καί τήν κτίση πού μέσα της ἔχει τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ».

Μέ ἓναν ἀπλό τρόπο μοῦ ἔδειξε τήν θεολογία «τῶν λόγων τῶν ὄντων», τῆς οὐσιοποιοῦ καί ζωοποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ πού ὑπάρχει σέ ὅλη τήν κτίση.

* * *

Σέ δύσκολες περιόδους τῆς ζωῆς μου πάντοτε ἐπισκεπτόμουν τόν π. Παῖσιο γιά νά ζητήσω τίς φωτισμένες συμβουλές του. Στό θέμα αὐτό μέ παρότρυνε καί ὁ Γέροντάς μου Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κυρός Καλλίνικος. Μοῦ ἔλεγε: «Πήγαινε, παιδί μου, στόν π. Παῖσιο γιά νά σοῦ πῇ καί ἐκεῖνος τήν ἀποψή του». Καί ὅταν ἐπέστρεφα ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος μέ ρωτοῦσε γιά νά βοηθηθῇ καί ἐκεῖνος. Ὁ δέ π. Παῖσιος σεβόταν ὑπερβολικά τόν ἅγιο Καλλίνικο. Ὅταν τόν συνάντησε γιά πρώτη φορά εἶπε ὅτι δέν εἶχε δῆ ἄλλον Δεσπότη σάν τόν Καλλίνικο. Αὐτό δείχνει τήν πνευματική σχέση μεταξύ ἐνός ἁγίου Ἐπισκόπου καί ἐνός ἁγίου Μοναχοῦ. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὁ π. Παῖσιος ἔστειλε ἓνα πνευματικό του παιδί στόν ἀείμνηστο Καλλίνικο γιά νά πάρῃ τήν γνώμη του γιά ἓνα σοβαρό θέμα καί ὁ Ἐπίσκοπος Καλλίνικος τόν συμβούλευσε οὐσιαστικά αὐτό πού ἤθελε ὁ π. Παῖσιος καί τόν βοήθησε.

Δέν τόν ρωτοῦσα γιά θεολογικά, κοινωνικά, πολιτικά, ἐκκλησιαστικά καί ἐπιστημονικά θέματα, ἀλλά πάντοτε τόν ρωτοῦσα γιά θέματα πνευματικῆς ζωῆς πού εἶχαν σχέση μέ τόν ἑαυτό μου καί τήν ποιμαντική μου διακονία. Οὔτε τόν ρωτοῦσα ἀπό περιέργεια. Σεβόμουν τόν χρόνο του καί τήν ζωή πού ζοῦσε. Καί ἐκεῖνος πάντοτε μοῦ μιλοῦσε μέ ἀπλότητα καί μέ παραδείγματα. Ἦταν πολύ

πνευματικός άνθρωπος, έμπειρος στην πνευματική ζωή, είχε διάκριση, αλλά και πολύ μεγάλη ταπείνωση. Πολλά από όσα μου είχε πη τά είδα γραμμένα και στο βιβλίο Βίος Γέροντος Παΐσιου του Άγιορείτου, γι' αυτό έπιβεβαιώνω την γνησιότητα του βιβλίου αυτού.

Κάποια φορά μου μίλησε για τό ότι δέν πρέπει νά κατακρίνουμε τούς ανθρώπους, αλλά νά τούς αγαπάμε. Καί μου διηγήθηκε τό περιστατικό τό όποιο, όπως είπε, τό έλεγε μόνον σέ μερικούς πνευματικούς ανθρώπους πού δέν θά τόν παρεξηγοΰσαν, δηλαδή τό περιστατικό περί «τῆς μαρτυρικής αντιμετώπισης πειρασμού», όπου γίνεται λόγος για τό ότι προκειμένου νά αντιμετωπίση τόν σαρκικό πειρασμό, έκοψε έπτά κομμάτια κρέας από τό πόδι του.

Μέ την προσθήκη όμως, όπως μου τό διηγήθηκε, ότι περιτύλιξε τό πληγωμένο πόδι του μέ διάφορα πανιά, καί στην κατάσταση αυτή τόν βρήκαν μερικοί Κονιτσιώτες πού τόν πήγαν στόν Νοσοκομείο για θεραπεία. Καί όταν τόν ρωτοΰσαν για τό τί ακριβώς έγινε, εκείνος, προκειμένου νά μήν αποκαλύψη τό περιστατικό, τούς είπε ότι τόν έφαγαν οί άρκοΰδες. Τό σημαντικό, όμως, είναι ότι, όταν μου διηγείτο τό περιστατικό αυτό, σήκωσε διακριτικά τό σκέλος του παντελονιού του καί μου έδειξε τίς οΰλές πού υπήρχαν στό πόδι του. «Καί ό έωρακώς μεμαρτύρηκε, καί αληθινή αυτού έστιν ή μαρτυρία» (Ίω. ιθ', 35).

Όμιλώντας ακόμη για τούς πειρασμούς του διαβόλου, μου αποκάλυψε τό περιστατικό πού συνέβη στό όρος Σινά μέ τό ξυπνητήρι, πού περιγράφεται στό ως άνω βιβλίο.

Κάποια φορά πού τόν ρώτησα πώς πρέπει νά ζοΰμε στην Έκκλησία, μου είπε μέ απλό καί άνεπιτήδευτο τρόπο: «Νά αισθανόμαστε τούς άγίους καί τούς άγγέλους δίπλα μας». Καί στην συνέχεια είπε: «Πολλές φορές βλέπω δίπλα μου τόν άγγελο φύλακά μου καί τόν φιλάω».

* * *

Σεβόταν τόν Γέροντά μου Μητροπολίτη Έδέσσης Καλλίνικο. Όταν κάποια φορά έπισκέφθηκα τόν π. Παΐσιο καί του είπα για τίς συκοφαντίες πού έγραφαν έναντίον του, άμέσως είδα νά κυλοΰν δάκρυα από τά μάτια του καί μου είπε: «Όσοι άδικοΰνται αγαπιοΰνται πολύ από τόν Θεό. Αυτοί είναι παιδιά του Θεού. Άλλοίμονο όμως για τούς πνευματικούς ανθρώπους, οί όποιοι δέν λαμβάνουν μέρος καί δέν τόν υποστηρίζουν. Θά τό βροΰν μπροστά τους κατά την Ημέρα τῆς Κρίσεως». Αγαποΰσε πολύ αυτούς πού συκοφαντοΰνταν καί άδικοΰνταν, αλλά υπέμεναν την άδικία.

* * *

Σέ μιά επίσκεψή μου στό Ἅγιον Ὄρος (τόν Νοέμβριο τοῦ 1979) τόν ἀναζητοῦσα ἐπισταμένως γιά νά συζητήσω μαζί του ἕνα θέμα. Ἐμαθα ὅτι βρισκόταν στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, γιατί εἶχε κληθῇ ἀπό τόν Ἡγούμενο Ἀρχιμ. Γεώργιο γιά νά δῇ τούς μοναχούς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Πῆγα, λοιπόν, στήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου καί σέ κάποιο διάλειμμα τοῦ εἶπα ὅτι ἤθελα νά τόν δῶ. Μοῦ εἶπε: «Δέν θά σέ δῶ ἐδῶ στήν Μονή, ἀλλά αὔριο θά πᾶμε στήν Ἱερά Μονή Σιμωνόπετρας καί ἐκεῖ θά βροῦμε κάποιο χρόνο γιά νά τά ποῦμε». Γιά μένα ἦταν μιά εὐκαιρία νά εἶμαι κοντά του περισσότερες ἡμέρες.

Ὑστερα ἀπό δύο ἡμέρες ἀνεβήκαμε μαζί στήν Ἱερά Μονή Σιμωνόπετρας. Τό βράδυ ἐκεῖνο συνέβη τό περιστατικό μέ τά «ταγκαλάκια» πού περιγράφεται στό βιβλίο Βίος Γέροντος Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο οἱ δαίμονες τήν νύχτα κτυποῦσαν τήν πόρτα τοῦ κελλιοῦ του, ἄκουγε φωνές ἀπό ἔξω κλπ. Τό διηγεῖτο τήν ἄλλη μέρα μέ πολύ χιοῦμορ καί χάρη. Ἀλλά οὔτε ἐκεῖ βρῆκε εὐκαιρία νά μέ δῇ. Μοῦ εἶπε: «Θά σέ πάρω μαζί μου στήν Παναγούδα».

Μετά ἀπό δύο μέρες εἶχα τήν εὐλογία καί τήν χαρά νά βαδίσω μαζί του καί μαζί μέ μερικούς ἄλλους, ὅπως τόν ἀείμνηστο π. Ἰσαάκ, περίπου γιά τέσσερις ὥρες, ἀπό τήν Ἱερά Μονή Σιμωνόπετρας μέχρι τήν Καλύβη του στήν Παναγούδα. Στόν δρόμο συνεχῶς ἐπαναλάμβανε, μέ τόν δικό του τρόπο, τό «δόξα σοι ὁ Θεός». Μέ ἔβαλε νά καθίσω ἐπάνω στό ζῶο, παρά τίς ἀντιρρήσεις μου, καί ἐκεῖνος βάδιζε μέ τά πόδια. Ἔκανα γιά λίγο ὑπακοή, ἀλλά ἀμέσως κατέβηκα. Ὅταν συναντούσαμε κάποιο κελλί, κτυποῦσε τήν πόρτα, φώναζε μέ τήν λεπτή καί διακριτική φωνή του τόν Γέροντα τοῦ κελλιοῦ, συζητοῦσε μαζί του μέ πολλή καλωσύνη. Ἐπίσης ἦταν πολύ διδακτικός μαζί μας.

Ὅταν φθάσαμε στήν Παναγούδα, εἶχε βραδιάσει καί μέ κράτησε στήν Καλύβη του νά κοιμηθῶ. Παρέθεσε στήν τράπεζα τό γλυκό πού τοῦ εἶχαν δώσει ἀπό τήν Ἱερά Μονή Σιμωνόπετρας. Ἐκεῖνος δέν ἔφαγε ἀπό αὐτό, ἀλλά ἔφαγε ἕνα κρεμμύδι μέ λίγο ψωμί. Βεβαίως, ἦμουν πάρα πολύ συνεσταλμένος, γιατί εἶχα γνώση ποῦ βρισκόμουν. Μετά ἀπό τήν προσευχή, μοῦ ὑπέδειξε ἕνα ξύλινο κρεβάτι, ὅπου θά κοιμόμουν τό βράδυ, στό «σαλόνι» του, κατά τήν ἔκφρασή του. Μοῦ εἶπε: «Νά κοιμηθῇς ἐδῶ, πάρε καί αὐτές τίς κουβέρτες καί τό πρωῒ στίς τρεῖς ἡ ὥρα θά σέ ξυπνήσω γιά νά προσευχηθοῦμε ὁ καθένας στό κελλί του μέ τό κομποχοῖνι».

Συναισθανόμενος ὅτι στόν ἴδιο χῶρο βρίσκεται ὁ ὅσιος Παῖσιος, δέν μποροῦσα νά κοιμηθῶ, γιατί αἰσθανόμουν ὅτι μέ ἔβλεπε μέ τό διορατικό χάρισμά του. Ξάπλωσα στό κρεβάτι, προσπαθώντας νά κάνω ὅλη τήν νύκτα τήν εὐχή, μέ συγκεντρωμένο

τόν νοῦ, γιατί ἔλεγα στόν ἑαυτό μου ὅτι μέ παρακολουθεῖ ὁ π. Παῖσιος. Ὅλη τήν νύχτα ἄκουγα τά βήματα τοῦ π. Παῖσιου στό κελλί του καί ἔξω ἀπό αὐτό. Τίς περισσότερες φορές τόν αἰσθανόμουν σάν νά ἔκανε μετάνοιες καί ἄλλες φορές σάν νά βάδιζε. Στίς τρεῖς ἡ ὥρα, χωρίς νά κοιμηθῶ καθόλου καί χωρίς νά καταλάβω πῶς πέρασε ἡ ὥρα, ἄκουσα τήν λεπτή φωνούλα του πού μέ καλοῦσε νά σηκωθῶ γιά νά κάνω κομποσχοῖνι στό κελλί μου. Πράγματι συνέχισα τήν εὐχή, τήν ὁποία ἔκανα μέχρι τότε, μέ δυνατότερη ἔνταση.

Τό πρωί, ὅταν τόν ρώτησα γιά τίς κινήσεις του, τά βήματά του κλπ., μοῦ εἶπε ὅτι τόν ἐνόχλησε τό στομάχι του. Πιθανόν ἤθελε νά κρύψη τήν ἄσκησή του.

Αἰσθάνθηκα ἐκεῖνες τίς ἡμέρες καί ἰδιαίτερα ἐκεῖνο τό βράδυ αὐτό πού γράφει ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης γιά τούς δύο Μαθητές (Ἀνδρέα καί Πέτρο) πού ρώτησαν τόν Χριστό: «Διδάσκαλε, ποῦ μένεις;». Καί Ἐκεῖνος τούς εἶπε: «ἔρχεσθε καί ἴδετε». Καί ὅπως γράφει ὁ Εὐαγγελιστής: «ἦλθον οὖν καί εἶδον ποῦ μένει, καί παρ' αὐτῷ ἔμειναν τήν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη» (Ἰω. α', 38-39). Κατά τούς ἐρμηνευτές, τό ὅτι ἔμειναν στήν οἰκία μαζί μέ τόν Χριστό, σημαίνει ὅτι βρίσκονταν μέσα στήν θεωρία ὅλη τήν ἡμέρα ἐκείνη. Γι' αὐτό θυμόντουσαν ἔντονα τό περιστατικό.

Τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ἔμειναν βαθειά χαραγμένες καί στήν δική μου μνήμη τῆς καρδιάς ἐκεῖνες οἱ ἡμέρες καί ἐκεῖνο τό βράδυ, πού ἔμεινα στό σπίτι ἑνός ἁγίου ἀνθρώπου καί αἰσθάνθηκα τήν ἐνέργειά του. Ἦταν 19 Νοεμβρίου 1979.

* * *

Κάποτε ἐπισκέφθηκα τόν π. Παῖσιο μέ ἕναν φοιτητή τῆς θεολογίας πού βρισκόταν σέ μιά ἡλικία κρίσιμη. Τόν ρώτησε γιά τίς σπουδές του. Ὁ φοιτητής μέ ἀφέλεια τοῦ εἶπε γιά μιά φοιτητική ἐργασία πού ἔκανε σχετικά μέ τήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου. Σέ κάποια στιγμή εἶπε στόν π. Παῖσιο: «Ὁ Θεός κάποτε δέν ἤξερε τί νά κάνει καί ἔπλασε τόν Ἀδάμ καί τήν Εὐά, γιά νά περάση τήν ὥρα Του». Τότε εἶδα τόν π. Παῖσιο ἀστραπιαῖα νά σηκώνη τό χέρι του καί νά τοῦ δίνη ἕνα γερό χαστούκι. Ὁ φοιτητής τά ἔχασε, ζαλίστηκε, ἔμεινε γιά λίγο μέ γουρλωμένα τά μάτια γιά νά συνειδητοποιήσῃ τί ἔγινε, καί μετά ἄρχισε νά κλαίῃ μέ ἀναφιλητά σάν μικρό παιδί.

Ὁ π. Παῖσιος τόν κοίταζε, δέν ἔλεγε τίποτε καί τόν ἄφησε νά κλάψῃ. Μετά ἀπό πολύ κλάμα τοῦ εἶπε: «Ἐλα ἐδῶ, βρέ χαμένε καί μπανταλέ», δηλαδή ἀνόητε. Τόν πῆρε ἀπό τό χέρι, ὅπως ἡ μάνα τό μικρό παιδί, τόν πῆγε στόν νιπτήρα καί τοῦ εἶπε: «Πλύνε τό πρόσωπό σου». Ὑστερα τοῦ ἔδωσε μιά πετσέτα γιά νά σκουπίσῃ τό πρόσωπό του ἀπό τά δάκρυα, καί τόν ἔφερε στήν προηγούμενη θέση, ὁπότε καί ἄρχισε μέ ἱλαρότητα, μέ τρυφερότητα καί μέ πολλή ἀγάπη νά τοῦ ὑποδεικνύῃ τό

λάθος του καί νά τοῦ λέγῃ ὅτι δέν πρέπει νά μιλάμε μέ ἀπρέπεια γιά τόν Θεό καί τό ἔργο Του. Μάλιστα τοῦ ἔγραψε μιά χαριτωμένη ἀφιέρωση σέ ἕνα βιβλίο του καί τοῦ τό ἔδωσε. Περιττό δέ νά πῶ ὅτι ἐγώ παρακολουθοῦσα ὅλη αὐτή τήν σκηνή ἄφωνος καί ἐκστατικός.

* * *

Ὅταν τόν ἐπισκεπτόμουν, μετά ἀπό τίς συμβουλές πού τοῦ ζητοῦσα γιά θέματα προσωπικῆς μου ζωῆς, τόν ρωτοῦσα καί γιά θέματα πού ἀντιμετώπιζα μέ τά πνευματικά μου παιδιά. Τοῦ εἶπα γιά κάποιο παιδί πού ἦταν πολύ ζωηρός καί ἀντιδραστικός καί τοῦ ζήτησα τήν γνώμη του γιά τό πῶς νά τόν ἀντιμετωπίζω. Μοῦ ἀπάντησε ἀφοπλιστικά: «Νά κάνης ὅ,τι κάνει ὁ ἀγωγιάτης μέ τό ζῶο. Νά κρατᾷς γερά τά γκέμια καί νά στέκεσαι μακριά γιά νά μή τρῶς τίς κλωτσιές του».

* * *

Μιά περίοδο τῆς ζωῆς μου εἶχα ἔντονη ἐπιθυμία νά μονάσω σέ Ἱερά Μονή πλησίον τῆς πόλεως Ἐδέσσης, μέ μιά μικρή ἀδελφότητα νέων μοναχῶν, καί τοῦ ζητοῦσα τήν γνώμη του μέ γράμμα. Δέν μοῦ ἔγραψε. Ὅταν πληροφορήθηκα ὅτι βρισκόταν ἐκεῖνο τόν καιρό στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στήν Σουρωτή, τηλεφώνησα γιά νά τόν ἐπισκεφθῶ. Ἡ μοναχή πού σήκωσε τό τηλέφωνο μοῦ εἶπε: «Ξεκίνησε νά ἔλθῃ στήν Ἑδεσσα». Ξαφνιάσθηκα.

Πράγματι, ὕστερα ἀπό λίγο εἶδα τόν π. Παΐσιο στήν Ἑδεσσα. Ἦλθε στήν Ἱερά Μητρόπολη καί ἔκανε ἐδαφιαία μετάνοια μπροστά στόν μακαριστό Μητροπολίτη Ἐδέσσης Καλλίνικο. Στήν συνέχεια ἐπισκεφθήκαμε τόν «χώρο» τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὅπου εἶχα ἐπιθυμία νά μεταβῶ. Ὅλη τήν ἡμέρα ἤμασταν μαζί. Ἦταν πολύ διδακτικός καί οἱ συμβουλές του μέ βοήθησαν πολύ. Τελικά δέν πραγματοποιήθηκε ἡ ἐπιθυμία ἐκείνη, γιά κάποια εὐλογη αἰτία.

* * *

Μετά τήν κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μου Καλλινίκου ὑπῆρχαν προβλήματα ἀπό τόν νέο Μητροπολίτη. Ἐπειδή τίς δύσκολες στιγμές τῆς ζωῆς μου ρωτοῦσα τόν π. Παΐσιο, γι' αὐτό καί τήν περίοδο ἐκείνη πολλές φορές ἦλθα σέ ἐπικοινωνία μαζί του, εἶτε προφορικῶς εἶτε γραπτῶς. Οἱ συμβουλές πού μοῦ ἔδωσε ἦταν πολύ σημαντικές. Στά γράμματα τά ὁποῖα τοῦ ἀπέστειλα δέν μοῦ ἀπαντοῦσε, ἀλλά καταλάβαινα τήν προσευχή του. Γιατί, ὅταν μιά φορά τοῦ ἀπέστειλα ἕνα γράμμα, μέ τό ὁποῖο τοῦ ζητοῦσα ἀγωνιωδῶς τήν βοήθειά του, χωρίς νά μοῦ ἀπαντήσῃ γραπτῶς, ὕστερα ἀπό μερικές ἡμέρες, ἦλθε ἡ λύτρωση ἀπό τήν δύσκολη ἐκείνη κατάσταση. Τότε ἔγιναν πολλά καί συνταρακτικά γεγονότα, ἔφυγα ἀπό τήν Ἑδεσσα πρὸς τήν Λιβαδειά καί τήν Ἀθήνα πολύ ξαφνικά καί ἀποφασιστικά, καί

ἄρχισαν νά λύωνται ὅλα τά θέματα, ὁπότε τό θεώρησα ὡς μιά ἀπάντηση τῆς προσευχῆς τοῦ Γέροντα.

* * *

Ἐνθυμοῦμαι μέ συγκίνηση ἕνα συγκεκριμένο παράδειγμα: Ἔπρεπε ὅπωςδήποτε νά λάβω τήν συμβουλή του γιά ἕνα πολύ σημαντικό θέμα πού ἀντιμετώπιζα. Πῆγα στήν Καλύβη του στήν Παναγούδα καί κτύπησα τό καμπανάκι, παραμένοντας γιά μιά ὥρα σχεδόν ἔξω ἀπό τήν πόρτα τοῦ φράκτη. Ἀλλά «οὐκ ἦν φωνή οὐκ ἦν ἀκρόασις». Ἦξερα, ὅμως, ὅτι ἐκεῖνο τόν καιρό ὁ Γέροντας ἔφευγε τό πρωί ἀπό τό κελλί του καί ἐπέστρεφε τό βράδυ. Ἐγραψα, λοιπόν, ἕνα σημείωμα, τό ἄφησα στόν εἰδικό «χώρο» πού ὑπῆρχε γιά τόν σκοπό αὐτό καί τόν πληροφοροῦσα ὅτι θά τόν ἐπισκεπτόμουν τήν ἄλλη ἡμέρα τό πρωί στίς 8 ἡ ὥρα.

Πράγματι, τήν ἐπομένη ἡμέρα κατέβαινα τό δρομάκι ἀπό τήν διασταύρωση τοῦ δρόμου Σταυρονικήτα – Καρυές πρός τήν Παναγούδα. Σέ κάποια στιγμή, πρίν φθάσω στήν Παναγούδα, ἄκουσα ἀπό τό βουναλάκι μιά φωνή: «Ἐεε! Ἐεε! π. Ἱερόθεε ἐδῶ εἶμαι, ἔλα ἀπό τό δρομάκι πού εἶναι μπροστά σου καί θά μέ βρῆς». Στήν ἀρχή δέν κατάλαβα ποιός μέ φώναζε, ὕστερα ὅμως συνειδητοποίησα ὅτι ἦταν ὁ π. Παῖσιος. Πῆρα τό δρομάκι καί ἀνηφόρησα. Ἐκεῖνος μέ ἔβλεπε καί μέ καθοδηγοῦσε πρός τήν κατεύθυνση πού ἔπρεπε νά πάρω. Ἀνεβαίνοντας ψηλά τόν εἶδα νά κάθεται σέ κάποιο ξέφωτο. Κάθισα δίπλα του, τοῦ ἀνέφερα τό πρόβλημά μου, γιά πολλή ὥρα μοῦ ἔδινε συμβουλές καί λύσεις πολύ σημαντικές.

Αὐτή ἦταν ἡ τελευταία συνάντηση πού εἶχα μέ τόν π. Παῖσιο καί ἦταν πολύ οὐσιαστική. Ἡ συμβουλή του ἦταν τόσο διακριτική καί σοφή, πού τήν θαύμασε καί ὁ π. Σωφρόνιος τοῦ Essex.

Γενικά, ἔδινε ἀπαντήσεις φωτισμένες, χωρίς νά τίς ἐπιβάλλη σέ αὐτόν πού ρωτοῦσε καί χωρίς νά ἀναιρῇ τίς συμβουλές ἄλλων πνευματικῶν πατέρων. Ἐπρόκειτο γιά διάκριση ὑψηλῶν πνευματικῶν προδιαγραφῶν.

Ἡ μορφή τοῦ π. Παῖσιου καί ἡ ἐπικοινωνία μαζί του, μαζί καί μέ μερικούς ἄλλους θεουμένους πατέρες πού μέ ἀξίωσε ὁ Θεός νά γνωρίσω στήν ζωή μου, ἦταν καί εἶναι μιά πολύ σημαντική παρουσία στήν ζωή μου. Ἦταν ἕνας φωτισμένος ἀπό τόν Θεό ἄνθρωπος, ἕνας ἀσκητής-ἀναχωρητής τοῦ 4ου αἰῶνος πού ἔζησε στόν δικό μας αἰῶνα. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἦταν ἕνας πατέρας καί ἀδελφός, μέ διάκριση, σύνεση καί χιοῦμορ. Ἐλεγε ὑψηλές ἀλήθειες μέ πολύ ἔξυπνο καί χαριτωμένο τρόπο καί ἔλεγε ἀπλά παραδείγματα μέ πολύ βαθύ περιεχόμενο. Δέν ἔκανε οὔτε τόν δάσκαλο οὔτε τόν μοναχό, ἐνῶ ἦταν καί ἀληθινός δάσκαλος καί πραγματικός μοναχός, ἕνας ἀληθινός ἄνθρωπος, ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πού δίδασκε μέ τήν προσευχή, τήν σιωπή, τό χιοῦμορ, τήν ἀγάπη, τήν αὐτομεμψία καί τήν διακριτική

καί ἔξυπνη συμβουλή.

Ὅταν ἐπαναφέρω στήν μνήμη μου τήν ἁγιασμένη αὐτή μορφή συγκινοῦμαι, δακρύζω καί προσεύχομαι.

Νά ἔχουμε τίς ἅγιες εὐχές του.

2. Ἡ συνάντησή μου μέ τόν π. Παΐσιο τό ἔτος 1977

Τόν Ἰούνιο τοῦ ἔτους 1977 ἐπισκέφθηκα γιά πολλοστή φορά τό Ἅγιον Ὄρος, μέ τήν εὐλογία τοῦ Γέροντός μου, μακαριστοῦ Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κυροῦ Καλλινίκου, ὁ ὁποῖος παρακολουθοῦσε μέ ἀγάπη καί διάκριση ὅλη αὐτήν τήν πορεία καί ἀναζήτησή μου. Αὐτήν τήν φορά ἀναζητοῦσα νά μάθω περισσότερα γιά τήν εὐχή, τήν νοερά ἡσυχία καί τήν θέα τοῦ ἀκτίστου Φωτός, ἀπό ἁγιορεῖτες Πατέρες πού τά ζοῦσαν ἐμπειρικά.

Πρῶτος σταθμός ὁ Γέροντας Παΐσιος πού τότε ἐγκαταβίωνε στήν Καλύβη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ πλησίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα. Τόν γνώριζα ἀπό παλαιότερα χρόνια, ὅταν τόν ρωτοῦσα γιά θέματα πνευματικῆς διακονίας, ἀλλά τώρα, ἐπηρεασμένος ἀπό ὅσα εἶχα διαβάσει γιά τήν νηπτική ἐργασία καί τήν νοερά προσευχή καί εἶχα ζήσει γιά λίγο στήν Ἱερά Μονή τοῦ Essex, ἤμουν ἀποφασισμένος νά τόν ἐρωτήσω γιά τά θέματα αὐτά.

Ἡ συζήτηση μαζί του ἦταν μιά μυσταγωγία. Ἐχω κρατήσει σημειώσεις ἀπό τήν συνομιλία αὐτή, τίς ὁποῖες ἔγραψα μόλις βγῆκα ἀπό τό κελλί του, καθισμένος σέ ἕνα μικρό βραχάκι, πορευόμενος πρὸς τήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα.

Στήν ἀρχή μοῦ μίλησε γιά τήν ἀρχοντική ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καί πρὸς ὅλη τήν κτίση. Μάλιστα μοῦ εἶπε ὅτι «ὁ Θεός εἶναι ἄρχοντας ἀκόμη καί στὸν διάβολο, ἀλλά ἐκεῖνος δέν μπορεῖ νά τό καταλάβῃ. Τελικά, ὁ Θεός στριμώχνει τόν διάβολο».

Τόν ρώτησα γιά τήν οὐσία τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Μοῦ εἶπε ὅτι «ὁ μοναχός δέν ἔχει δικαιώματα, γιατί αὐτά ἀνήκουν στὸν Θεό». Μετά μοῦ εἶπε ὅτι πρέπει νά ἀναπτύξουμε τήν ἐσωτερική ζωή καί νά μὴ στεκόμαστε στήν ἐπιφάνεια. Ἀναφέρθηκε εἰδικότερα στό νά ζοῦμε τήν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ: «Δέν φθάνει μόνον ἡ καθαρότητα τοῦ σώματος, ἀλλά καί ἡ βίωση τῆς δικαιοσύνης. Ὁ δίκαιος, ἀλλά καί ὅσοι ἀδικοῦνται εἶναι πραγματικά παιδιὰ τοῦ Θεοῦ». Ὁ Μοναχισμός ἔχει κέντρο τόν Θεό καί τήν σχέση μαζί Του. Εἶπε: «Ἄν πάω σέ ἕνα στρατόπεδο καί τοὺς πῶ τί εἶναι ὁ μοναχισμός, τότε ὅλοι θά θέλουν νά γίνουν μοναχοί. Ἀλλά, ἐάν ἔρθουν ἐδῶ

στό Ἅγιον Ὄρος, στήν ἀρχή θά τούς ἐνθουσιάσουν οἱ πολυέλαιοι πού ψάλλονται στόν Ναό, ἔπειτα ὅμως θά θεωροῦν ὡς καλύτερα τά μπουζούκια. Ἔτσι, στήν καρδιά βρίσκεται ἡ οὐσία τοῦ Μοναχισμοῦ. Ἔχουμε εὐθύνη γιά τήν νέα γενιά νά τούς διδάξουμε τόν ἀληθινό Μοναχισμό». Ἐπειδή γνώριζε τήν ἀξία τῆς ὑπακοῆς εἶπε: «Ὁ κάθε Γέροντας θά δώσῃ λόγο στόν Θεό ἀνάλογα μέ τήν ὑπακοή πού τοῦ κάνουν τά πνευματικά του παιδιά». Φυσικά, ἡ ὑπακοή δέν εἶναι μιά τυραννική ἐπιβολή τοῦ Γέροντα στούς ὑποτακτικούς του, ἀλλά πρέπει νά γίνεται μέ ἐλευθερία, γι' αὐτό τόνισε: «Οἱ μοναχοί, ὅταν ἔχουν Γέροντα πού τούς δίνει ἐλευθερία, ἔχουν μεγάλη εὐθύνη». Ἀνέφερε καί τό ὅτι μερικοί μοναχοί δέν ἐνδιαφέρονται γιά τήν πνευματική τους προκοπή, ἀλλά ἐπιδίδονται σέ κτίσματα. Ὅμως, «οἱ μοναχοί δέν πρέπει νά κτίζουν πολλά, ἀλλά ἀπλῶς νά διορθώνουν τά ὑπάρχοντα γιά τίς ἀνάγκες τους». Εἶπε: «Σήμερα ἔχουμε κελλιά καί κοιλιά»!

Ὁ λόγος, κατά φυσικό τρόπο, στράφηκε στήν νοερά προσευχή πού εἶναι ἡ οὐσία τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Διατύπωσε τήν διδασκαλία ὅτι ἡ προσευχή βγαίνει ὡς πηγὴ ἀπό καρδιά ἡ ὁποία ἀγαπᾷ τόν Θεό ἢ πονάει. «Εὐχή δέν εἶναι νά εὐχεται κανείς ἀπλῶς, οὔτε μόνον νά ἔχουμε καθαρό νοῦ καί νά μὴν δεχόμαστε λογισμούς, ἀλλά κυρίως νά ἀρχίσῃ νά λειτουργῇ ἡ καρδιά». Νά αἰσθάνεται κανείς νά λειτουργῇ αὐτό τό «μηχανάκι». Ὅμως, «ἄλλο εἶναι ἡ καρδιά καί ἄλλο τό θέλημα».

Γιά τό τί εἶναι ἡ καρδιά, μοῦ ἀνέφερε ἕνα χαριτωμένο περιστατικό, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο ἕνας Ἀγγλος, χωρίς νά ξέρῃ ἑλληνικά καί κυρίως ἀπό περιέργεια, τόν ἐπισκέφθηκε γιά νά τόν ρωτήσῃ γιά τό τί εἶναι ἡ καρδιά γιά τήν ὁποία γράφουν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ π. Παΐσιος, βλέποντας ὅτι δέν εἶχε πραγματικές ἀναζητήσεις, τοῦ εἶπε: «Μέ τά ἀγγλικά πού ξέρω ἐγώ καί τά ἑλληνικά πού ξέρεις ἐσύ δέν μπορούμε νά βροῦμε οὔτε τό μέρος τῆς σαρκικῆς καρδιάς»!

Τόν ρώτησα γιά τήν διάκριση μεταξύ νοῦ καί λογικῆς. Μοῦ τό ἐξήγησε μέ ἕνα ἀπλό παράδειγμα: «Ἡ λογική ὁμοιάζει σάν τόν μοῦστο καί τό κρασί, ἐνῶ ὁ καθαρὸς νοῦς σάν τό ἀποσταγμένο τσίπουρο». Τόν ρώτησα γιά τόν πονοκέφαλο πού ἔρχεται ἀπό τήν προσπάθεια αὐτοσυγκέντρωσης γιά τήν εὐχή. Μοῦ εἶπε ὅτι, ὅταν κανείς προσπαθῇ νά συγκεντρωθῇ στήν εὐχή καί ἔρχεται πονοκέφαλος, τότε «αὐτός ὁ πονοκέφαλος στήν προσευχή δείχνει τό φιλότιμο, ὅποτε ὁ Θεὸς βλέπει τήν προσπάθεια τοῦ φιλότιμου παιδιοῦ καί τό εὐλογεῖ. Τοῦ λέει “μή κουράζεσαι, στό δίνω αὐτό πού ζητᾷς”». Ἐπίσης, εἶπε ὅτι πρέπει κανείς νά ξέρῃ ὅτι, «ὅταν οἱ ἄλλοι γογγύζουν δίκαια ἐναντίον μας, αὐτό δέν βοηθάει στήν προσευχή».

Μοῦ εἶπε πολλά καί σοφά λόγια γιά τήν πνευματικὴ ζωή, διότι ἡ προσευχή ἀναπτύσσεται στό εὐκρατο κλίμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πνευματικῆς ζωῆς. Γιά παράδειγμα εἶπε: «Ἡ ἀριθμητικὴ τοῦ Θεοῦ εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τήν ἀριθμητικὴ τῶν ἀνθρώπων. Τό 4 γιά τόν Θεό εἶναι ἄριστα, ἐνῶ τό 9 δέν εἶναι ἄριστα». Καί

στήν ἐρώτησή μου πῶς ἐξηγεῖται αὐτό, εἶπε: «Ὅταν κανεῖς παίρνη 2 χαρίσματα ἀπό τόν Θεό καί τά διπλασιάζη (4) παίρνει ἄριστα, ἐνῶ ἐκεῖνος πού ἔλαβε 5 χαρίσματα καί ἀντί νά τά διπλασιάσῃ (10) τά ἔκανε 9 δέν πῆρε τό ἄριστα». Ἐπίσης, μοῦ εἶπε ὅτι μερικές φορές «οἱ λογισμοί ἀπιστίας προέρχονται ἀπό ὑπερβολική ἄσκηση», καθώς ἐπίσης «ὅπου χρησιμοποιεῖ κανεῖς τήν φαντασία μπορεῖ νά πέσῃ καί σέ αἵρεση καί νά βλάβῃ ὅλη τήν Ἐκκλησία».

Τόν ρώτησα γιά τήν κατά Χριστό σαλότητα. Μοῦ ἀνέφερε τήν περίπτωση τοῦ π. Εὐθυμίου πού ζοῦσε στήν περιοχή τῆς Μεγίστης Λαύρας, τόν ὁποῖο ἐκτιμοῦσε καί θαύμαζε πολύ καί ἦταν σέ «ὑψηλό ἐπίπεδο πνευματικῆς ζωῆς», ὅτι, ὅταν πῆγε στήν Μονή τῆς Μεγίστης Λαύρας, προκειμένου νά κρύψῃ τήν «ἄρετή του» προφασίσθηκε μέ φωνές καί διαμαρτυρίες ὅτι τό φαγητό πού τοῦ ἔβαλαν δέν ἦταν καλό, γιά νά μή φάγῃ, καί ἐπίσης πετοῦσε τά καθαρά σεντόνια ἀπό τό κρεβάτι, ἕως ὅτου τόν ἔβαλαν σέ ἕνα ὑποδεέστερο δωμάτιο. Καί συμπλήρωσε μέ χιοῦμορ: «Σήμερα ἀφοῦ εἴμαστε σαλοί (στά μυαλά), γιατί νά γίνουμε (κατά Χριστόν) σαλοί;».

Γιά νά μέ βοηθήσῃ πνευματικά σέ σχετικές ἐρωτήσεις πού τοῦ ἔκανα μοῦ εἶπε πολλά περιστατικά ἀπό τήν μοναχική του ζωή στήν Ἱερά Μονή Στομίου Κονίτσης, πῶς ὁ διάβολος ἤθελε νά τόν γκρεμίσῃ, τήν συνάντησή του μέ τίς ἀρκοῦδες, τό πῶς ἀντιμετώπισε τόν πειρασμό τοῦ σώματος, ἀλλά καί διάφορες ἱστορίες ἀπό τήν ἄσκησή του στό Σινᾶ, τά ὁποῖα ἔχουν καταγραφῇ σέ βιβλίο πού ἔγραψε ὁ ἀείμνηστος Ἱερομόναχος Ἰσαάκ γιά τόν π. Παῖσιο.

* * *

Νά ἔχουμε τίς πρεσβεῖες τοῦ ἁγίου Παϊσίου πού ἦταν ἕνας μοναχός μέ «φιλότιμο» καί «ἀρχοντική ἀγάπη», πού ἔφθασε σέ παροξυσμό ἀγάπης γιά νά πῇ:

«Αὐτό πού λέει ἡ καρδιά μου εἶναι νά πάρω ἕνα μαχαίρι νά τήν κόψω κομματάκια, νά τήν μοιράσω στόν κόσμο, καί ὕστερα νά πεθάνω»!!

Οἱ ἄνθρωποι πού κατάλαβαν αὐτήν τήν καρδιακή του ἀγάπη τοῦ τήν ἀνταπέδωσαν!!

